Vasárnap 44. Szám. Mártius 1-jén 1857.

A „Kolozsvári Közlöny“ megjelenik minden vasárnap és csütörtökön reggel.

Szerkesztőségi szállás: piacz-sor, Dietrich-ház 277 sz: a hová a lapot illető küldemények, u. m. dolgozatok, hirdetések, a szerkesztőségnek szánt nyomtatványok példányai, s a reclamatiók utasitandók. Bérmentetlen leveleket csak rendes dolgozótársainktól fogadunk el. Közre nem bocsátható közleményeket nem teszünk félre, hanem elégetjük.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ÉS SZEPIRODALMI LAP.

A „Kolozsvári Közlöny“-re előfizethetni minden cs. kir. postahivatalnál, Kolozsvárt Stein János ur középutczai könyvkereskedésében, hová a posta által küldendő pénzes levelek is czimezendők. Előfizetési ár postai szétküldéssel vagy házhoz kihordással: negyed évre 2 frt 40 kr, félévre 5 frt. egész évre 10 frt. p. p.

Hirdetések: négyszer hasábozott sorát 4 ezüst krajczárért, irodalmiakét 2 krért közöljük.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

XVIII. 181

726.) A muzeum részére Sepsi-Szentgyörgyön rendezett közvigalom tiszta jövedelme készpénzben beküldetett és teszen 285 ft. p p.*) Ehez Bogdán András úr még adott két ezüst érmet

727.) A dézsi Társalkodási Egyesület . . . . . 100 ft. p. p.

728.) zacsvay Zsigmond nyugdijas kormtanácsos úr 79 dr. könyvet és 100 „

729.) Brassai Sámuel tanár úr 100 „

730.) B. Toroczkay Albert 200 „

731.) Rettegi Mihály úr 100 „

732.) Rettegi Sámuel úr 100 „

733.) B. Györffy Lajos . 100 „

734.) Jakab István úr . 100 „

735.) Lázár József úr . 200 „

736.) B. Györffy Lajosné úraszszony . . . . . 100 „

737.) Ifj. Thoroczkay Sándor úr 100 „

738.) Gr. Lázár József egy Szárhegyen talált hún kardot, egy kis láva kannácskát, egy régi házi istenkét köből, egy Pompeji romjai közt talált kis Herkulest rézből, 3 dr tengeri csigát, 1 kis kétszarvu tengeri halat, egy tengeri ráklábat, egy zacskó régi pénzt és egy részv. . . . . 5 „

739.) Gr. Rindsmaul Adalbert 5 „

740.) Gr. Rindsmaul Adalbertné szül. Petrichevich Horváth Emilia ur. ő 14 dr. könyvet, 28 dr. földabroszt, 1 kitömhető földtekét, 1 időfolyam képet, 30 dr. aczélmetszetü magyar képet, 34 dr. külföldi irónak a képét, 46 dr. különféle képet, 2 dr. oratoriumot Heydentől, 6 dr. érmet, 1 régi ezüst-zsebórát, 1 dr. tengeri csigát, néhai elhunyt testvérének Petrichevich Horváth Lázárnak több darabból álló érdekes hagyományát.

741.) Turóczi Pál úr . 5 ft. p p.

742.) Szócs Ferencz úr egyszer mindenkorra . . . . 10 „

743.) Dózsa Károly úr egyszer mindenkorra . . . . 10 „

744.) Nyitó Farkas úr egyszer mindenkorra . . . . 10 „

745.) Zöld János úr egysz mind 10 „

746.) Boda Sámuel úr egyszer mindenkorra . . . . 10 „

747.) Miklósi Gergely úr egyszer mindenkorra . . . . 10 „

748.) Serbán Sándor úr egyszer mindenkorra . . . . 10 „

749. S ékely Zsigmond úr egyszer mindenkorra . . . 2 „

750.) Mészi József volt pestvárosi biztos úr egy hajdankori nyilhegyet és nyilragót, egy pár kövesült kecskekörmöt a Balatonból.

(Folytatása következik.)

*) Hogy a fennevezett vigalom tiszta jövedelme csak ennyi volt, bizonyitja az itt következő hivatalos irat: Miután a erdélyi muzeum számára adott bál kiadott költségeiről számot vettünk méltóságos Antos Ferencz urral, tiszta jövedelem találtatott 285 for. p. p. melyet az érdekelt muzeum javára a tisztelt úr köteles felküldeni. S. Szentgyörgy, febr. 2. 1857. Antal Zsigmond m. k. Császár Bálint fő biró.“

Az erdélyi utak érdekében.

Valamint a test tartósabbá s erősebbé lesz, ha annak idegrendszerét megtudjuk erősíteni: ugy egy országnak is valódi idegrendszere lévén, az utak, ha azokat elő tudja állitani, életrevalóságát bizonyitja be, s magát az örökös tespedéstől, menti meg; ellenben tétlenségét árulja el és éretlenségét arra, hogy a czivilizált és anyagi jólét karjaiban élő országok sorába számitódjék: ezért igyekeznünk kell, hogy mig a remélt vaspálya ketté hasitja hazánkat, addig is a nélkülözhetlen utvonalokat, ha áldozattal is, teremtsük elő.— Mig a közlekedési utakat meg nem épitik, addig a reménylendő vaspályának azon áldott sükerét, melyet annak mulhatlanul elő kellene hozni, nem fogjuk érezni; mert attul, járhatlan utaink miatt, az évnek némely részeiben merőben el leszünk zárva,—és a vaspályával is ugy fognánk járni, ha utainkat meg nem csináljuk, mint régebb a töltött utakkal. A mult időkben töltött utak vezettek Tihuczától el kezdve csaknem a határszélen vezetve egész Ditróig; ebből kinyuló vonalok huzódtak Bukovinába, Szathmáron át az alföldre, Bánátba és Oláhországba; mig az ország kebele élénkitésére egyetlenegy vonalt sem vezettek. Mi volt ennek a következése? az, hogy az ugy is áldottabb alföldről, Bánát és Oláhországból, a jó utakon piaczainkat olcsóbb gabonával töltötték el, kevesebb időt igényelvén és olcsóbb szállitási bért kelletvén az oltaniaknak fizetni gabonájuknak piaczainkra szállitásáért, mig nekünk járhatlan utaink miatt, ha gabonáinkat el nem akartuk vesztegetni, sóvárogva évekig kellett várnunk, hogy a szomszéd és testvér-tartományokban a Mindenható szük terméstés szükséget hozzon elő. Hogy a vasút által ez eset bé ne következzék, se inségünket még nagyobb fokozatra ne emelje, elkerülhetlenül szükséges, hogy a magas kormány, a vaspálya elkészülése előtt a legszükségessebb utvonalokat az ország belsejében elkészittesse.

Mindenkinek el kell ismerni, hogy a jelen kormány az utak épitése körül többet tett a közelebbi öt év alatt, mint a menynyit az előtt tizedek alatt tettek. Sok helyt, hol régebb járhatlan utaink voltak, most a legkényelmesebben lehet utazni; mostani utépitések körül csak azon hiány mutatkozik, hogy nem előre meghatározott rendszer szerint épitik az utakat, hanem mindegyik vidéki vagy kerületi biztos, saját belátása szerént irányoz és épit vonalokat. Miből néha az származik, hogy már szinte készen lévő vonalokat felső parancsolat következtében fel kell hagyni, s ugyanazon vonalba más ujat épiteni; s igy elvesztegetődik a ráforditott napszám s kárba megy az idő. A meg nem határozott utépitési rendszerből következik azon megfoghatatlan elhanyagolás is, mely némely utvonalok körül mutatkozik. A többek közt csak kettőt emlitek: egyik Medgyestől Abasfalváig, mely 13,110 öl. az elsőnek megépitésével Szeben és Marosvásárhely, s igy Bukovina között a posta-járás 5 mértföldről 3030 öllel rövidülne: mert a mostani vonal Segesváron keresztül 12 mértföld és 2103 öl, ez pedig csak 6 mértföld s 3073 ölet teszen; a másik vonal Szebent a Tölgyesi passushoz, vagy Moldvához, ha e 3 mértföldnyi vonal meg volna csinálva, $6^3/_4$ mertfölddel hozná közelebb mind egyik vonalnál. Mert Szebentől Brassó 74,621½ Brassótól Gy. sz. Miklós 96 581 öl, Gy. sz. Miklós a Tölgyesi határszélig 17,795 öl, s igy mindöszve 158,997 öl, vagyis 47 mértföld és 997 öl.— A másik vonal Szebentől Medgyes 27,799 öl: Medgyestől—Segesvár 22 485 öl, Segesvártól Csikszereda 48,076, Csikszeredától Gy. sz. Miklós 29,358. Gy. sz. Miklós a határszélig 17,795. mindöszve 148513 öl s igy az előbbinél 10 mértfölddel s $3484^1/_2$ öllel rövidebb. Az ajánlandó vonal pedig a következőleg áll: Szebentől Medgyes 27,799, Medgyestől Abasfalva 13,110 öl, Abasfalvától Parajd 36,846 öl, Parajdtól Alfalu 20,260 öl, Alfalu a határszélig 21.995 öl, s igy mindöszve 120,004 öl vagy is: 30 mértföld és 4 öl Ezen számitás következtében ezen utolsó vonal rövidebb volna az elsőnél 68,993 és ½ öllel, vagy 17 mértföld és 993½ öllel.— A másodiknál pedig 25,509 öllel, azaz: 6 mértföld és 1509 öllel; s hogy ezen rövidités sem kereskedési, sem közigazgatási szempontból nem megvetendő, azt senki sem fogja tagadni. s igy ha ezen 25,303 ölnyi vagy: 6 mértföld és 1303 ölnyi ut el készülne, Szeben kereskedési és közigazgatási szempontból 12 mértföldet és 532 ölet nyerne, hozzá nem számitva ezen utvonal környékén fekvő helységek hasznait. De ez utvonalrendezéssel elérődnék az, hogy meglévén határozva az utak irányai, a kerületi előljárók nem lennének kénytelenek napijáró távolságról embereket rendelni bizonyos pont é itésére, s igy tenger időt vesztegetni el a menetellel és jövetellel; hanem egyszerre több helyeken is lehetne dolgozni oly pontokon, melyek a helységekhez közelebb feküsznek és kevesebb emberrel jobban lehetne felügyelni, sok viszszaélésnek eleje lenne véve s nem történnék, hogy az összetódult szekerek egymástól nem dolgozhatnak De elérődnék végtére az, hogy a magas kormány átlátván hazánkra nézve legszükségesebb utvonalokat, azok épitését határozná el; s nem történnék, hogy a kevésbbé szükséges utvonalok önérdekből előbb létrejönnek, mint a sürgetősbek.

Nem akarok utépitő Mecaenas g anánt felépni, hanem mint Erdély szülöttje, fölteszem magamról, hogy inkább érzem s inkább ismerem hazám szükségeit, mint sok más, kiket is csak nehány év óta táplál e haza, s kiknek hátramaradása nem okoz oly fájdalmat, mint nekem.

Erdélynek 10 pontja van, mely leginkább igényli, hogy jó utakkal legyen kiállitva: u. m. két nagyobb városa: Kolozsvár és Szeben, egy kereskedő városa Brassó, két hadtani szempontból nevezetes helye: Fejérvár es Marosvásárhely, s öt sóaknája M.-vár. Torda, Parajd, Vizakna és Dézsakna. Hogy ezen pontokat jó utakkal ellátni szükséges, azt fejtegetni tán felesleges; azért tartsunk csak szemlét a nevezett egyes pontok felett, s vizsgáljuk, mi ő uj utvonalokat igényel a közszükség s ha netalán épitések munkába van véve, melyek mielébbi elkészitéseégetőbb szükség.

De nézzük előbb azokat, melyek már készen vagynak. Kolozsvárról, készen vannak, a Várad. Torda és Dézs felé vezető utak; s még szükséges a Mezőségen keresztül Vásárhelynek és Régennek vivő vonal, a mely készülőben van továbbá a Zilahon vagy általában a Szilágyon keresztül Debreczennek, a mely szintén munkába van véve, de a rosz kezelés miatt bajosan halad, ugy szintén vezetni kellene egyet a havason keresztül Aradnak.

Második hely Szeben. Itt kész ut van, Medgyesre, Fogarasra, Verestoronyra és Szászsebesre; még szükséges volna a Hortobágyon fel, Sz. Agotán keresztül Segesvárnak, nem különben Vizaknának, melyet a só könnyebb szállithatásáért Fejérvárig és Nagyszékig kellene folytatni.

Harmadik hely Brassó. Itt kész ut van Sz. György, Udvarhely, Fogaras és Tömös felé; készités alatt van egy vonal Kőhalmon keresztül Segesvárnak; ezen útvonal fogja a legegyenesebben összekötni a két haza két legnagyobb kereskedő városát, s Pestre is a legrövidebb utvonal ez leend.

Negyedik pont Fejérvár. Itt készen vagy kész löben van Tordára, Zalathnára, Szászsebesre és Dévára, még készitendők volnának Fejérvártól Balázsfalváig; innen a Kisküllő mellett fel Balavásárig, a Nagyküküllő mellett pedig Medgyesig

Ötödik pont Marosvásárhely. Itt készen, vagy készülöben vannak: Régennek, Tordának és Segesvárnak, még készitendők volnának Kolozsvárnak a Mezőségen, miről a kolozsvári utvonalaknál szólottunk, továbbá készitendő lenne egy utvonal Erzsébethváros felé, melyet a legegyenesebben folytatni kellene Fogarasnak; Hadrét összse kellene kötni Felvinczczel.

Hatodik pont Maros-ujvár. Itt még egy vonal szükséges volna Medgyes felé.

Hetedik pont Torda. Itt a meglevőkhez szükséges volna egy a Mezőségen keresztül Beszterczére, egy más Toroczkó és Abrudbányára.

Nyolczadik pont Parajd. Miután Gyergyóba az út majd nem egészen készen van, még épitendő lenne egy vonal Parajdtól Köszvényesen keresztül Szász-Régennek, miután az udvarhelyi út készen van.

Kilenczedik pont Vizakna, melyről véleményemet megirtam Szebennél.

Tizedik pont Dézsakna. Itt a Nagy-Bánya. Besztercze és Kolozsvár felé vezető utak készek, még csinálandók volnának egy Szamosujvártól Mocsig, más Szeretfalváig.

Nem volna egyéb hátra, mint a vaspályához vezető utak kimutatása: de miután a magas kormány még nem határozta el annak az irányt, azoknak most tervet adni elsietett dolog volna; halaszszuk akkorra, mikor ohajtásunk és reményünk be fog teljesedni. H

= Az „Oest. Ztg.“ 81-dik számában „Die Einheit der Sprache“ feliratlal következő czikket olvassuk:

„A nyelvegység. Részrehajlatlan történetirók nem fogják Ausztriának mártius utáni kormányától meglagadni azon bizonyitványt, hogy az uj állami szervezet megalapitása közben nagyobb akadályokat kelle legyőznie, mint Napoleonnak brumaire 18-dika után. Hogy ez akadályokat nagyobbrészt szerencsésen legyőzték, az iránt — tekintetbe véve Ausztriának jelenlegi hatalmassági állását a külföld irányában, valamint belviszonyai életerős fejlődését — aligha támadhat kétség. Fölvilágosult codificatio évek óta minden irányban oda törekszik, hogy a mi közös és különös, egyaránt korszerüen és tartósan rendezze; semmit se akarnak figyelem nélkül hagyni, a mi jogszerüen megengedhető s a nagy egésznek szabályosan kiszabott menetelére befolyást gyakorolandó. Csupán csak egy kérdésre nézve, melyet azonban, metaphorán kivül, égő kérdésnek kell nyilatkoztatnunk, csupáncsak egy kérdésre nézve látszik ugy, mintha az emlékezések semlegessége kedveért még mindig elakarnák halasztani az alapos tárgyalást és szabályozást, ugy vélekedvén, hogy ezen kérdés megoldása ugyszólván még csak az idevágó tényezők pontosabb ismerete által jöhet napi rendre.

Egy czélszerütlen provisorium sietteté ez időpontot.

„A kérdés az, vajjon az összes államot (status publicus imperii) illeti-e, vajjon annak hasznára szolgálhat-e, ha az uralkodó nyelvnek oly kiterjedést enged, mely a többi nemzetiség történelmi fennállását lényegesen elnyomoritja?

„Ugy hiszszük, hogy erre nemmel kell felelnünk.

„Minden nemzetiséget, mely életerővel és érzéssel bir, az államegészben érvényesség is megillet.

„Ha a nemzetiséget bizonyos általános egyenlőségben el akarják fojtani: ugy a felsőbb nyelv számára nagy nehéz bajjal valamikor tán megnyerik az üvegházi növény sorsát, de politikai szempontból éppen ellenkezőjét érik annak, a mit akartak. Az államban levő különféle nemzetiségek iránti tekintet azt kivánja, hogy nyelvre vonatkozó törvény vagy rendelet sohase legyen elvont, de legyen az élettől ellesett eleven kibocsátvány. Ha ugyanis elvont, akkor okvetlenül számtalan egyes érdeket fog megsérteni, mert hiszen éppen ezen érdekektől történt az „elvonás,“ éppen ez érdekekre csak „általánosságban“ vannak tekintettel. Ha nem eleven, akkor az élet tiltakozik ellene, s elféle rendeleteken tul, uj pályákat tör magának. Hogy az egyes érdekek és egyes kötelességek sokaságából mégis rendezettebb és elevenebb egész kerekedjék ki, mint, hogyha ez érdekek és kötelességeknek elvontan általános államczélt kényszerítenek föl: azt bizonyitja azon idők történelme, melyek elnyomorodott államok hullainak közepette az ausztriai birodalom életerős, egészséges mivoltát leplezék föl a bámuló Europa előtt. Mária Terézia, kit mind négy világtáj felől ellenség környezett, I. Ferencz, kit a század óriása támadott meg, a harczot nem csupán szent római birodalmuk által állották meg, de népeik segélyével, melyeknek különleges nemzeti érzületét vagy honszeretét az egységes Ausztria fennállásával összeférőnek találták, s melyeket a birodalom védelmezésére azon ótalom leikesite, melyben nemzetiségök az ausztriai sasnak szárnya alatt részesült.

„A nyelv mint egyeseknél, ugy a nemzet törzseinél, valamint magánál a nemzetnél is, egész belső életének s életének kinyomata. A hang és szóképzésben, hangsuly- és gördületben, a legegyszerübb kifejezésekben és metaphorákban, a gondolat és a gondolatok egybeköttetésének alakja- és fordulatában, a tiszta egyénnek, törzsnek és népnek legtisztább, legbensőbb, mert legszellemibb képét hallhatólag és érezhetőleg tünteti a külérzékek elé. Az ember és a nemzet a nyelvben éli és üzi szellemi életét, s ez ugy tünik föl benne, mint physiologiai valója alakjának s arczának alkotásában. Ha tehát valamely néptől vagy törzstől a nyelvnek el kell vétetnie, ezen természetelleni törekvésre szolgáló előkészületeknél nemcsak arról van szó, hogy fiatalságának kedves emlékezetétől s szokásától megfosztassék, hanem hogy belőle legbensőbb s legtulajdonabb énje, mintegy lelke kivonassék, hogy mást ültessenek belé, mely nem egyezik meg az ő módjával és geniusával, hogy más módon gondolkozzék, érezzen s másképp fejezze ki magát. Mi azonban kétséghe vonjuk, hogy ily törekvés alkalmatos lehetne erőt adni, s egyességet alapitni meg.

„Hogy a nyelv egysége még ott is, hol az a származásnak természetes következménye, hol tehát nem ugy jelenik meg, mint melegházi növény, a népek boldogságának épen nem garantiája, erre nézve a történelem minden lapja bizonyitványt nyujt. Annál kevésbbé állitható elő ily általános becs ott, hol a nyelv ezen közösségének még előbb teremtetnie kell, s a különbözőnemüség saját ereje és m velődési képessége legteljesebb öntudatában viszszautasitólag és elkeseredve lép föl ellene.

„Senkisem fogja tagadni, hogy az államczélt igenis elömozditja azon körülmény, ha egy bizonyos nyelvet valamennyi lakos ért, mivel ekkor a kormány gyorsabban megértetheti magát, törvényhozás, közigazgatás gyorsabban szabatosabban foly, sat.; ebben azonban mi csak lényegtelen eszközt látunk, melyet a legnagyobb kiméletlel s minden érdek megbántása nélkül kell alkalmazni, — oly eszközt látunk, melynek kedvéért nem szabad pártokat fölidézni, nem szabad tehát az örökös és kölcsönös nyelv-villongás gyú-anyagát az országba dobni, — mert ekkor a czél volna föláldozva az eszköznek.

„Nehogy a széthangzás mielőtt tovább terjedne, viszhangot támaszszon; hogy a meglevő közeledési pontok megmaradjanak s a nemzetiségek sérelme nélkül szaporodjanak: arra kell most bizonyosan törekedni azoknak, a kik az egy kormánypálcza alatt egyesült országokat nemcsak

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

külső formára nézvé, de magoknak a népeknek belsejében is egygyé akarják olvasztani.“

Úti vázlatok.

V.

Róma, január. 1857.

Gyönyörü szép csendes reggel volt, melyen Civita-Vecchia kikötőjébe béfutottunk Livornoból jöve. A csendes reggelből azután tündöklő nappal vált, oly meleg, hogy a napfényen szintugy alkalmatlan volt lenni. Ez azonban itt szinte kisebb ritkaság mint az, hogy ezen szép idő december vége felé már három napig tartott. Ezen gyönyörü szép napok alatt tettük meg az utat Livornoból Civita Vecchiáig.

Az emberek rendesen nagyon félnek a tengeri úttól azalkalmatlan tengeri-betegségért. Nem is csudálkozom rajta; a ki csak egyszer volt hajón jócska szélben, meg fogja érteni: miért emlegetik sokan oly irtozással a tenger nevét. A tengeribetegség általán véve nem veszedelmes dolog, de a tengeribeteg félholt. Rendesen emberi képét levetközve, mint érzékellen és magával jólethetlen tuskó, dölincsel, vagy éppen fetreng. A szétnézésről, figyelmezésről, élvezésről olyankor szó sincs Pedig a tengeri út hacsak hosszusága által nem válik egyhanguvá, mindig érdekes. Érdekes, ha tajtékzó hullámok dobják ide s tova a hajót, mely majd a hullámok közé mint kis völgybe száll, majd — a legóriásabb teher! — feldobatva, a hullámok élin billeg. A nagy gözös inog jobbra balra, egyik és másik oldalára dől, orrával emelkedik és száll, zúgva hasítván utját a számtalan lökések közt és csapások ellen, mig a kis csolnak a hullámok közt majd eltünik, megdöbbentve azt ki először látja ezen nagyszerü játékot, majd feltünik a hullámokon rajtok uralkodva. És, érdekes a tenger, ha csak kissé redözött felületén apró hullámok mulattatják a nézőt és különben végtelen simaságnak mutatkozik, mely eset volt velünk Civita-Vecchiába jöve. Este 5 óra körül indultunk el Livornoból. Egy darabkáig a tünő száraz és a partmentén közeledő hegyfokok, a tengerből elötünő és abba megint belesülyedő szigetek, járó-kelő hajók — mindmeganynyi nématalány,—voltak láthatók; későbbre bésötétedett. Körös-körül végtelen csend volt, melyet csakis gözösünk hatalmas hullámverése zavart meg,—gözösünké, mely azon perczben körösörül,—mint végnélküli sivatag közepén a kisoise,—egyetlen menhelye volt az emberi életnek. Jeléül azonban annak hogy, mint okos ények, nem merében elhagyatva működünk és jelölve azt, hogy vannak kik reánk, a tenger pusztasága közepén lévőkre is gondolnak: változó erejü és különböző szinü éles világát vetette reánk a livornói világitó-torony. Későbbre az is eltünt,—a világitást a felettünk ragyogó számtalan csillagra hagyta, melyek a déli olaszföldi sötétkék egében sokkal számosabban tünnek elő és élénkebben ragyognak mint kedves hazánk bérczei közt, vagy sima térein. Azon éj folytában még csak egy jelről tudok számolni, mi emberi életre figyelmeztetett: ez, a hiressé vált Elba sziget világitó-tornya.— Elba mellett elhaladván én nyugalomnak bocsátám magam, mig Watt és Fulton nagy szellemei helyettem virasztottak, — és segitségökkel reggel 7-kor Civita-Vecchia kikötőjében találtuk magunkat.

Civita Vecchia sokként meglepett Gyönyörü fekvésével, lankásan a tengerpartig nyuló halmok oldalán, — pompás éghajlatával, önkényteleníl az emberi nagyság, vagy legalább is kényelem képeit költöttem össze első pillanatra,—fájdalom, csak is az elsőre.— Bé utottunk mint mondom reggel 7 kor kikötőjébe. Azt épen nem mondhatni tágasnak. . . . tyha! de az a kicsi is üres Minden zege-zugát végig méreczikélni szemünkkel volt módunk, — három óra hoszszan várakoztatott a harminczadhivatal, vagy a rendőrség vagy m csoda hajónkon, mig megérkezék az engedély a partra szállásra. Többszöri facchino kezeken a posta-kocs hoz kerültünk. Ekkor sült ki, hogy passusunkat nem csak láttamoztatni kell. de személyesen kell érte meg elenni a rendőrségnél. Civita Vecchia egyetlen hely ezen tekintetben, legalább hol én még edd g jártam A láttamozás nem megy oly könnyen, mint azt valaki náluuk gondolhatná. Nem csak hogy az olasz rendőrségi láttamozásokért rendesen fizetni kell, de nagyon gya ran megk vánja a rendőrség, hogy ez vagy amaz consulság visája s meglegyen az útlevelen. a mi hasonlólag m ndig pénzbe. és a mi ennél kivált úton drágább, időbe körül. Egy órát várakoztatott a civita vecchiai rendőrség, egy szer nte hianyzó ügyvivői consuli) visáért. Nálam szerencsétlenségemre a várakoztatás összve-esett a koplalhatással és azon h tlel, hogy a postakocs indulásától el fogok késni. Miután azonban a posta reám várt hiszem másoknak nagy botránkozására — nem maradtam el. Még hozzá járulván azonban az eddigi méltatlanságok tetézésére ülésem kényelmetlensége, sem a gyönyörü nap, sem a rendkivüli érdekü út, sem annak tudata, hogy mig az nap meg fogom látni az „örök várost“ nem tudott vidor kedélybe helyezni.

(Vége következik.)

B. Kemény Gábor.

Bibarczfalva, febr. 10-ik. Földön hó, felhő az égen. Hát hiszen csak hagyd legyen... Vanis bizony s ped g a jovából. Most r peg-ropog s cs llámlik a napfényben vakitóbban mint a cseh-gyémánt,.. és fényesebben m nt egy vizmenti levelező szellemmentes élczei... majd a Nemereének egy szarnyvonala csap át a havasnyalásan, s zugó sebes futában csip és me sz mintha az útas arczát tollkéssel hasitanák... Hanem nem erről akarok szólani. Mult levelemben — b z e levél nem éppen tegnapi dolog; azonban ön lapja e vidéki tudósitásokban levelező-társam szorgalma végett semmi hiányt nem szenvedett — igéretet tevék, miképp vidékünk és vidéki népünk életéből közleményeket adandok. *) Szavamat ezennel beváltom Ugy hiszem: annak bebizonyitása, miszerint az élet a közelmultban és jelenben felette megnehezült, ha nem is oly ta usithatlan, de anynyira szükségtelen és kétségnélküli, m nt a bölcsészeti öelv letelének megmutatása. . S m nd e mellett vidékünk és népe nemhogy hátramaradt volna, de anyagi és szellemi tekintetben clément, m nt egy öntudatosan érezve azon kallott, trivialis, de csalhatlan mondat igazságát aide-toi, le ciel t'aidera... melynek provintialis forditása itt igy hangzik: kaparj kurta nekedis lesz. És már népünk e vérberögzött sajátságának tulajdonitom azon hatványt, m szer nt daczára annak, hogy itt tizenöt pálinkagyár demoral sál a az Ur sten gabonáját szeszszé még is gabonánrunk másvidékeként nem haladja tul. mert Fü e, Száldobos, Vargyas hordja ki m n lenfelé a meszet, M. Hermány a hordót, szekrényt, kádat, csebret, s egyéb fagyártmányt, valamint cserépedényeket is, Bardocz, Bodos és Kisbaczon az eszközlákat, hozzahelyettök a gabon t, s igy az itt szeszszé égetett menynyiség regenerállatik Szinténa mondott elvnek gyakorlati kifolyása az, hogy vidékünkön általában egymásra emelkednek az uj házak és más gazdasági épületek, s m több, nagyobb részint köből, cserép-födéllel, és csinos ép tészeti izlés sel. Különösen kiválik e részben Baróth, mely vas ros hely, s egyszersmind járáshivatal, csendörszakasz, és pénzügyör osztá y székhelye levén meglehetősen élénk pénzforgalomnak örvend; és Nagybaczon (Seps es Telegdi Baczon) mely terjedelmes erdeiben kiterjedett marhatartást üz, s szazon f lüli cserép és teglagyárral bir. Egyébiránt az igazság érdekében meg kell vallanunk, hogy vidékünk e munkássági ösztöne k fejtése s következőleg anyagi jobb-léte felvirágozására fontos befolyást gyakorolt a határszéli katonaság eltörlése és az urbéresek felszabad tása, kik m nd azon adót, melyet ez előtt kötelességeik teljesitésére kelle forditaniok ma saját vagyoni érdekök emelésére használják fel. Szellemi tekintetben — ha nem nagy mérvben is—szintén haladtunk valamit. Az ismeretszomj és olvasásvágy kezd terjedni, s a mi több, a népazon rétegében is, mely edd g vagy nem olvasott, vagy olvasmányait kizárólag a ponyva irodalom termékeiből meritette. E hódításnyt én a kövel dobalt népszerü és olcsó könyvek- és lapoknak rovom fel.. Már éppen bevégzendő valék igénytelen tudositásomat, m dón egy helyi ismerősöm meglátogat s tudatja hogy a malomczikerben a falutól al g pár puskalövésnyire két farkas egy fiatal kecskén pár órával elébb a pás torgyermek szemeláttára barátságosan megosztozott... Aequalis divisio non conturbat fratres... Ily érzékeny baromtörténetek napi renden voltak hajdan és vannak ma is. Superior sat. s. t... A m nt mondott ismerősömet kikérem, elp llantok kertem felett, s im a hegyoldalban egy szántóföldön, melyen még a mult nyaron gabnafejet ringatott a szél, ellenére a télnek hangyaszorgalommal nyüzsög a falusi nép ásó- és csákánynyal a kezében... de nem temetett, söt inkább a földfedte vas— követ bányászta napvilágra. Azonban erről, vidéki vasgyáraink— és vasgyármányainkról majd jövő levelemben részletesen. *) Addig isten velünk!

....g.

Erdővidék, január 20. Viszonttalálkozásra vagyok felhiva t. tanár Nagy Imre ur által a tisztelt szerkesztőség engedelméből teljesitem kivánságát.

Azon czikkecske, melyet t. tanár ur oly nehéz vádul vett, — csak előjel vala arra, hogy más avatott tollak — s az irodalom terén nálamnál jártasabb egyéniségek áljanak készen önt felkeresni, — s azért ment báli rovatba, — mert ott folyt le szerény birálata, e kis kör közvélemé nyének, ön becses munkája felöl, — ha ön keztyüt vett fel, tartsa meg azok számára, — kikkel itt-ott találkozand k.

Csakugyan némely nehéz kitöréseire szelid és engeszteló nyilatkozatainat most ez egy szer és utóljára megtenni el nem mulathatom

Én is, mint ön, a népnevelés mezején egy pászmát m velek, Kr szus felkent apostola vagyok, — szellemének s elveinek h v imádója, és szerinte. hitem vallásom: hogy az ember ség ügyén helyes nevelés, józan tan tás s korszerü ismeretek terjesztése által jobb.hatni.

Meg s küzdöttem, egyszerü körömben, sok nehézségekkel, — rögzött szokásokkal — előitélekkel, anyagi szegénységgel, s több hordorejü akadályokkal, — hanem béketürésem győzött, s nemes-keblü pártfogók, s alapitók segélyéből — községünk keblében — ugyan egyházi alapra, helyeztetve, de az emberiség ügyének szentelve, áll egy népiskola, melyben k lönbség nélkül 70—80 figyermekek részesülnek kereszténytyi és polgári nevelletésben, s oktatásban. — Mostani derék ifju tanitónknak méltó dicséretére válik: hogy egyedül, anynyi gyermeket, czélszerüen osztályozva, az osztályokhoz szabott tanokban, s a magyar nyelv szabalyos gyakorlatában, bámuló ügyességgel vezet, — s mi különösen figyelmet érdemel, a hajdani veszszö, pálcza, korbács és plaga eszközök s veresi büntetések iskolánkból merében kitiltvák, és számüzvék, a szükségelt fegyelem és rend, becsületérzést ébresztö, s testet ügyesitö és serényitö gyakorlatokban járó, s gyermekekhez jól alkalmazható bünhödések által tartatván fenn. — Ezt t. tanár ur által tett véres és bitófás szemrehányasaiért is felemlíteni szükségesnek látám.

Gyermekkoromtól fogva borzadok a verési büntetésektől s m nt a nevelési és tanitási ugy a polgári rendszerben is a bitófás és botos büntetéseket sten akaratja elleni tényneh, — s miattam-nyugott lelkismerettel bevallom soha egy embertársamis pálczázást verést nem szenvedett; azon kellemetlen vádjat énis hasonló tisztelettel utasithatnám v szsza. De a helyett meggyözödésemet küldöm t. tanár urhoz, olvasó közönséghez sat. miszerint: „A magányrendszer, s a folytonos munkához szoritás“ lenne egyetlen intézet, egyógyitó szer az emberiség erkölcsi nyavalyáiban.

A községek szorosabb rendezése, s igazgatói hatalom alatt nem pálczás annál kevésbbé „bitófás“ sz gort értettem, — s pirulnék feltenni a közlöny olvasói közöl csak egyrölis, hogy oda értelmezte volna áll tásaimat; — hanem a m veltebb osztálynak, s a nagyobb részt levő jóknak erélyes egyetértése, a jelen kor igényeinek s a községek polgari, érkölcsi, s gazdászati érdekeinek lelkes felkarolása s ezekben az értelmesebbekből alakitandott helységi igazgatóságnak hatályos eljárása a kisebb rész roszszakat birná mindig szemelőtt, s fegyelem alatt tartani, s a tévedteket korlátolni. A lakosok minden községben év kezdetén iratnának összve pontosan, m ndeniknek életmódja, keresete, jövedelemforrása, — vagy szolgai helyezete véletnék fel, ekkor napfényre jöne, kik miként keresik kenyerőket, — s nem lappanghatnának alattomban azon néhányak, kik a székely nemzet rovására anynyi gyalázat, és bünmerényleteket üznek, — s itt a tévedés uram! — vagy ha akarja, szolgatársam!

Ön a székely nemzetről általánosan irt, — mint nemzetre, teljességgel nem alkalmazható némely állitásokat, melyeket nemzeti életkönyvéből kiolvasni scholse lehet, én a székely nemzet közt elszélyedt sepredékről korcsokról- proletar lézengökről huztam fel adatokat; — az olyakot az

*) Kérjük önt, tegye azt minél gyakrabban. Szerk.

*) Kérjük önt, örvendeztessen meg mielőbb e czikkel, melyre már tárgyánál fogva is kivánesiak vagyunk. Szerk.

TÁRCZA.

CZILIKE.

(Beszély, mely a „Société des gens de lettres“ által tavaly kitüzött pályadijak közöl az első rendüt nyerte)

Irta: **Fortoul**, forditotta: **Turul**.

Quas dederis solas semper habebis opes.
Martial.

Egyszerü, kis padról akarunk szólni, mely csak anynyiban különbözött a közelében levő, többi fehér ülőpadoktól, hogy igen sajátságos nevet kapott: Mindenki „a két fösvény padjának“ nevezte.

Ez elnevezés körülbelül két éves. Azon párisi piaczon, hol az még maig is látható, egy szomoru eset adta elö magát. Ott történt, hogy egy szegény aszszony hat éves fiacskáját egy ló elgázolván, a gyermek lábát eltörte. Az anya kétségbeesése leirhatlan volt. A földön elterült gyermekéhez lekuporodva, zokogott, s a szavak, melyekkel anyai szivének fájdalmait kifejezé, könyeket csaltak az arra menök szemeibe. — Az aszszony még fiatal vala ugyan, de már özvegy, s magát és gyermekét munkája után táplálta. Mi lesz most belöle? Ha a szegény, sérült fiucska mellett marad, hogy ápolja, nem fog dolgozhatni; ha nem marad mellette, s kórházba adja, el kell töle válnia, pedig annak oly nagy szüksége van anyjára. Siránkozása, jajveszéklése szivrázó volt. Egy orvos, ki éppen arra ment, vizsgálat alá vette a gyermek sérült tagját. Az alatt szomoru csendesség lön, melyet csak egy-két sohaj szakitott meg: Mit tegyünk?

— Mit tegyünk? ismétlé egy nyers női hang.

Ez azon kofa volt, a ki a piacz szegletén almát árult. Nem lehetett valami tehetős aszszony; fejét egyszerü, kockás kendö, tagjait szinehagyott szoknya fedte. Üzlete csekély jövedelmet hozott. A változó évszakokhoz képest almát, vörös rib szkét vagy diót árult. Ebből állott az egész. Gyümölcsét nem vette más, mint a piaczon játszó gyermekek. — Hát ez aszszony a szerencsétlen eset alkalmával, azonnal ott termett, s ö volt az, a ki ama szavakat kissé goromba, de jó szivremutató hangon kiejté.

— Hogyan? Mit tegyünk? Mint segitsünk? Hát nincs erre ezer mód!? Hisz itt vagyunk nehányan, mind jó emberek. No hát adjon m ndenki valamit (S kezébe vette a gyermek sipkáját Ez által egy kis módot nyujthatunk a szegény anyának, hogy gyermekét ápolhassa, mig az meggyógyul. Csak rajta!

Ez valóban furcsán hangzott És mégis e nyers ékesszólás meghatóbb volt, m nt bármely szépen k dolgozott szónoklat.

Az almaárulo aszszony, jó példával akarván elülmenni, zsebébe nyult, minden pénzét k markolta, két részre osztotta, s egyik részt a kis sipkába zuhintotta.

— Nagyon helyesen! mondá egy mögötte álló ur, a ki lehetett mintegy ötven éves, s igen szépen fel volt öltözve; v dom arcza megelégedésre es szivjóságra mutatott. Ez az ur a jó aszszony válla n keresztül husz frankot lökött a sipkába. M nden i tapsolt A kofa szavai élénk v szhangra találtak az embercsoportnal.

— És most, szólt ez, hadd kéregessek tovább. Azonban... talán... enynyi jó ember közöl... talán... talán a adni fog egy férfiu... hebegé azon urra vetve tekintetét, a ki a husz frankot ajándékozta.

Oh, itt vagyok én! mondá e jó ur. És minden tanakodás nélkül kalapját levevén, egyszerü udvariassággal karjat ajánlá a szegény kof nak. Ez elfogadta azt, s karjaik oly természetesen füződtek egymásba, mint a husz frankos aranypénz vegyült az otromba fillérek közé a melyek a kis s pka fenekén feküdtek. Ezt látva, mind n oldalról jött az adakozás A csoport nagy részt szegény emberekből állott, s nem akadt egy is... azaz hogy akadt még s két egyén, a kik megtagadták fillérüket.

Két ur volt ez, a k k azon piaczon fekvő egyik házban laktak. Majd m nden nap délután ott lehete öket látni azon padon ülve, a melyről szóltunk, Mindkettő sovány, magába vonult, viszszantas tó tekintetü ember volt, ellenszenvet ébresztő arczkifejezés és száraz, éles hanggal.

Éppen ott voltak, a m dön e szerencsétlen eset előadta magát. A kofa és vezetője megállapodtak előttök és alamizsnat kértek.

— Mi az? Szólt az idősebb.

— Hogyan . . mi az? mond a kofa.

Ekkor közbe szólt az ur, a ki utobbinak karját nyujtotta volt

— Egy kis adományt kérünk azon szegény aszszony felsegélésére, a kinek fiacskáját oly szerencsétlenül megsérült. Uraim, nagylelküségükhöz folyamodunk.

Egyik nem volt nagyobblelkü, mint a másik, s igazán szólva nem lakott szivükben több könyör mint a pad durva és hideg kövében, a melyen ültek.

— Nincs pénzem! mond az első.

— Nekem s nincs, viszhangzá a másik alattomos tekintettel.

Ez alatt a gyermeket a legközelebbi boltocskába vitték, a hol átadták az anyának a kéregetés által begyült összegecskét.

E naptól kezdve aztan ama padot, a fösvények padjának nevezték. Ha ezek ott voltak, senki se ült mellé, ök. Magok a kis gyermekek s kerülték öket. Amazok ezt észrevették ugyan; de, ámbár sértve érezték magukat e megvetés m att, azután is m nden alkalommal bebizonyitották, hogy nem méltók egyébre, mint megvetésre.

October 26-dika volt, szép nap, a levegő kissé fris de tiszta, az égen egyetlen felhő se szállt. A novemberi deres éjek közeledtével a nap ragyogó sugárokkal l sztt a hanyatló évtől bucsut venni. A két fösvény fölkereste megszokott padját s pálczájuk gombjára nyugosztva kezüket, a szép sugaraknál sütkéreztek.

Az egyik m ntegy hatvan évesnek nézett ki, a másik kevesebbnek, körülbelöl ötvenesnek. — Ez utóbbi egy kis naptárt vont elő zsebéből, végig ment ujjával a hosszu naprenden, s egy helyt megállapodott.

— Róbert, ma 26-dika van!? szólt.

— Valóban, ugy van.

— Holnap Saint-Frumence . . . nevem napja, folytatá az első száját kissé elhuzva. Igy szokott mosolyogni, s az oly roszul állott neki.

— Ah, az ön neve napja . . . kétség kivül, számitott arra, hogy megfogom köszönteni? . . .

— Éppen nem! Ön azt soha se tette, söt mindig kikelt e szokás ellen, igaza is van. Haszontalansag az egész.

Frumence viszszadugta zsebébe a naptárt, s egy percznyi gondolkozás után merengöleg mondá:

— Huszonegy éve, hogy nevem napján nem köszöntöttek meg.

— Igaz, Róbert . . . Akkor pedig Czilike volt az. . . .

— Azután egy hóval me . . . megis halt. . . Frumence köhécselt. Al gha meg nem hüllem. Ma ködös est van.

S ugy is volt. A hanyatló nap sugarai gyönge ködfelhöket csaltak elő, a melyek a földből felszállva a házak fedeléig emel-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hogy a polgárisodás felnyilt mezején kifogja tartani a versenyt.

Ön utasitása szerint naponként olvasgatom e nemzet életkönyvét — de látom a távoliakétis. — De azért, hogy frank-angol-német- és magyar honból s Erdély miveltebb helységeiből is a hirlapok gyakran hoznak rablási, gyilkolási, s más szenyfoltokat, —általános vád alá azon nemzetek jöhetnek-e? a gonoszak csapatja a nemzeti becsület körén kivül esik, s egyegy felhuzalkodott bandérium a nemzetet, — országot, vagyannak kormányát legfeljebb vigyázatlanság feltudása alá ejtheti.

A székely nemzet eredetileg képes a jóra, leleményes, s emelkedésre büszke. Nemes és vitézlő jellemében hiv, igényeihez, kiváltságaihoz forró ragaszkodással viseltetik még mostis. — Derék, vitézlő székely polgároktól lehet hallani: „hogy a jövevények, bételepültek s volt urbéresek, —soha se lesznek olyanok, mint mi: nem az a vér van bennek, mint bennünk.“ sat. Ha köztök ily polgári vegyes házassági viszonyok merülnek fel, egész család felkél megakadályozására, nagy küzdelembe kerül legyőzése. —A gyermekkatonásdi játékokban is a székely fiuk külön osztályt alkotva, az ellen osztályt többsége mellettis megszalasztják, megverik sat.

(Vége következik.)

Rikaalyi.

Kolozsvári napló.

* Megbocsátnak tisztelt olvasóink, hogy anynyiszor viszszatérünk egy-egy targyra, de mi azt hiszszük: közintézeteinkről mindenki anynyi részvéttel hall valami ujat, mint a menynyi örömet okoz nekünk azok élete felől adhatni értesitést. A nehány hó óta fenálló vívdáról akarunk ujból emlékezni. Jelen valánk a febr. 21-én tartott próbatételen, s öröm fogott el anynyi ügyesség látásán. Az intézet fájdalom, soknak nem mondható növendékei anynyi jó kedvvel, anynyi ügyességgel vívtak, a mely mind nekük, mind mesterüknek becsületére válik, föleg, ha a tanitás rövid idejét (alig három hó) tekintjük. A kik velünk ott valának, meggyőződtek, hogy a testgyakorlat e neme legalkalmasb arra, hogy a testnek férfias tartást, az izmoknak erőt adjon, s ez által hatalmasan segitsen, az elpuhultság mostani korában anynyira elhanyagolt testi növelés hiányain. Ép ez okból remélni szeretjük, hogy a tavasz közeledtével a tanitványok száma is növekedni fognak, a mi a jövő nemzedék érdekében is történik mert „fortes creantur fortibus.“

* Körülbelől egy éve, hogy Blümel Jakab bécsi hajfodrász városunkba telepedvén, üzletét megkezdte. Azóta e szakban tett pontos és avatott szolgálatai által a közönségnek teljes megelégedését és naponként növekedő pártfogását nyerte ki, s jelenleg elmondhatjuk, hogy minden csinosabb fő az ő gondjaira van bizva, s az ő ollójának és fodoritó vasának dajkálkodásában részesül jutányos árért. A tulajdonos egy szakképzett segédet tart maga mellett; de igen különös az, hogy egy kis szegény fiut, a kit csinos ruházat és tisztességes táplálékkal látna el, s e mellett mesterségben képezni kivánna, sehogy se talál városunkban. A fodrászterem igen csinosan van butorozva; találhatók itten mindennemü bel- és külföldi illatszerek: az eredeti bélyeggel ellátott, valódi essbouquet, hamburgi cocusszappan, különféle hajkenők stb.

* „Századunk“... a sajtóhibák százada! Ez „conslatirozott tény,“ akár szószerinti, akár tágasabb értelemben vegyük ez állitást. Vannak sajtóhibák (a közel multból idézhetnénk egy párt), a melyek nemcsak egyes családokat sértenek gyöngédtelenül, hanem egész polgári osztályokat látszanak megalázni akarni. A sajtó-hibák kétfélék, u. m. szándékosak és nem szándékosak. Amazokat ha kijavitod, még nagyobb sértést követsz el; ezeket ha kijavitod, a javitnok haragszik meg rád. Hol tehát e kórállapot ellen a gyógyszer? Még eddigelé a világ bölcsei nem fedeztek jobbat fel, mint a: helyreigazitást. Tehát csak ehez folyamodunk mi is, miután valahogy segiteni akarnánk egy pár sajtóhibán, a mely mult csütörtöki számunkban benmaradt, ujabb bizonyitványául annak, hogy „századunk a sajtóhibák százada!“ A helyreigazitások lapunk végén olvashatók, szép petit betükkel szedve, melyeket Stein J. ur közelebbről hozatott Prágából a latin szótár számára.

Vegyes hirek.

+ A tiszai vaspálya ügyvezetősége nehány gépgyárnokhoz körlevelet intézett, melyben őket ajánlattételekre szólitja fel vaspálya-kocsik készitése iránt, melyek az 1857 őszén és 1858 tavaszán megnyitandó czegléd-debreczeni és püspökladány-nagyváradi vonalokra szükségesek.

+ Bulyovszki Lilla asz. Ujabb novellái ügyében jelenti, hogy ezeknek kiadása Aradoni hosszasb tavolléte miatt némi késlelletést szenvedvén, az előfizetési határidőt martius 15-kére teszi át, mikorra az aláirt ivek beküldését kéri.

+ Kis-endrédi magyar földbirtokos Rudnyánszky Flórián ur a kis-endrédi Dereskén egyesült közbirtokosság megbizásából, a központi pénztárból öt pfrtot azon szives felkéréssel küldött a „M. S.“ szerkesztőségéhez, hogy egyelőre ez összeget bukaresti magyar atyánkfiai tanodai tőkéjének gyarapitására az illetőknek átszolgáltassa. Ugyanazon szerkeszlőséghez Török István szintén a bukaresti magyar iskola részére kilencz darab nagyobbreszt iskola-könyvet küldött be.

+ Egy bécsi gépész oly pléhollót talált föl, a melylyel minden további előkészités nélkül a legvastagabb üveget is keresztül lehet metszeni. Az olló szerkezete nem olyan, hogy vele nagyobb üveglapokat egyenes vonalban keresztül lehessen vágni; de egy kisebb üveglapnak kerek vagy tojásdad formát adni egészen alkalmas, még pedig nélkül, hogy az üveg elpattanásától lehetne tartani.

+ A berlini ószmütani társulat februar 19-diki gyülésében bizonyos Süsz nevü uri ember egy értekezést terjesztett elő, a melyben módot ajánl, hogy miként lehessen tüzanyag nélkül sütni főzni, s konyhák és általában házak számára egy perpetuum mobilét alkalmazni. — Szép dolog hanem még szebb lenne, ha azon feladványt fejtené meg: hogy miként lehetne pecsenyéhez jutni, magas hús-ár fizetése nélkül.

+ Szeben, febr. 18. Mult pénteken temettünk el egy emlékezetre méltó férfiut, báró Brückenthal Károlyt, a ki életének 73-dik évében szélhüdés következtében mult ki f. hó 13-dikán. Az elhunyt méltó tagja volt családjának, mely minden időben tekintélylyel birt a kormány és a szász nép előtt. Végrendelete, vallásos érzületéről és a nevelésügy, valamint nemzete iránti gondos szeretetéről tesz tanuságot. Koporsóját részvétkeny néptömeg kisérte öröknyugalom helyére.

+ A közelebbi napok egyikén, Közép-Ajta környékét egyszerre oly nagy számu és egészen ismeretlen faju madarak lepték el, hogy e körülmény az egész vidéken aggodalmat gerjesztett. Este a középajtai bükkerdőre szálltak oly csoportokban, hogy az ágak letöredeztek, s rendesen ott hálnak. Napfeljöttekor az Olton átrepülnek a szomszédos erdőkbe és szántóföldekre, s este ismét viszszatérnek Közép-Ajtára. Szavabevehető, érdemes egyének, a kik tanui voltak e madarak esti és reggeli költözködéseinek, állitják, hogy midőn e szárnyasok reggel a közép ajtai erdőtől élelemkeresés végett megindultak, a csapat eleje a távolság miatt nem volt kivehető, az apáczai erdőkbe tünt el, mig a hátralék még mindig a közép-ajtai erdőben vesztegelt. E madárcsoportot, a mely több mint egy mértföldnyi hoszszasága mellett meglehetős széles is volt, a szemtanuk tovább egy óránál figyelemmel kisérték; de a végét nem várhatták be. Igen félnek, hogy ha e madarak nem távoznak e vidékről, tavaszszal minden vetést elpusztitnak. A madarakból nehány példányt sikerült kézrekeritni.

+ Előf. felhivás: „Ismerve a magyar olvasó közönségnek azon, alkalmasint egész világgal köztulajdonát, mely szerint nők által szerzett olvasmányok iránt némi érdekkel és sok elnézéssel viseltetik: több szépirodalmi lapban tett kisérleteim után, bátor vagyok tudatni, mis erint: „Nőszív élete“ czim alatt beszélyfüzért szándékozom kiadni A csinos kiállással, ez év majus havában megjelenendő füzet ára 1 frt pp. Az előf. pénzt hozzám (czukor-utcza 9. sz.) legkésőbb apr. 1-sőig beküldetni kérem. Pest, febr. 14. 1857. Várady Luiza.“

+ Stourdza grófnő a dunai fejedelemségek mostani kormányáról egy röpiratot adott ki, a melyben azoknak egy külföldi fejedelem alatt leendő uniója mellett szavaz: csak azt ajánlja: istenért nehogy phanariota uralkodot tegyenek a kormányra. Ez ellenszenvokának földerítéséül egy adomát beszélnek. Kall machi herczeg kormánya idejében egy görög, ki Galacz praefectje volt, huzavonái által még a phanariota kormányát is megbotránkoztatta. Elöljáró miniszterre, Katardsi György, irt neki a fejedelem nevében és gen keményen megintette. A praefect ezt válaszolá a miniszter levelére: „En lopok, te lopsz, ő lop.“

+ Oly időben, a midőn a kereskedelem virágzását az ország jólétének leghathatósb emeltyüjéül kell tekinteni, midőn tehát egy bölcs kormánynak feladata: fölhasználni az alkalmas eszközöket, melyek a közforgalom és ipartevékenység elömozditására czéloznak és félreháritni az ezek föllendülésének utjában álló akadályokat, az utlevél ügy minden tekintetben nagy fontossággal bir. Nem tagadhatni, hogy az eddigi utlevél-rendszer az utazókra nézve sok alkalmatlanságot és hátráltatást okozott. Épp ezért a legnagyobb örömmel üdvözölhetni a kormány azon szándékát, mely szerint a személy-közlekedés akadályait elháritandó, azonnal azon eszközhez nyult, mely a legkielégitőbbnek tekintendő—s ez az utlevél-vizsgálatok megszüntetése a birodalmon belül, s azoknak a határraira áttevése (Birod. törvlap 1857 febr. 22-ki VIII sz. 31. sz.) Ezen határozmány végrehajtásának természetes következménye az, hogy a belföldieknek arra, hogy a birodalmon belül utazhassanak, utlevélre nincs szükségük; csupán egyszerü, igazoló jegy is elégséges. Meg vagyunk győződve, hogy e rendszabály jótékonysága a közönséget közelről érdekelvén, s ez azt közvetlenül érezvén, annál melegebb hálaérzettel fog mindenütt fogadtatni.

Hivatalos.

Törvényszéki hirdetések kivonatban.

A kolozsvármegyei cs. k. törv. szék f. é. febr. 12-röl 1301 sz. a. felhivja azt, a kinél lenne a Lederer Sámueltől Kolozsvárt január 3 röl 1857. 88 ez. ftról kiadott, Incze Istvántól elfogadott, és február 2-án 1857 fizetendő, elveszett váltó, jelentse magát 45 nap alatt, mivel azontul semmit érővé lesz.

A kolozsvármegyei cs. k. törv. szék f. é. febr 12-röl 1305 sz. a felhivja azt, a kinél lenne a Lederer Samueltől Kolozsvárt január 2-röl 1857 100 ez. ftról kiadott, Dalchau Józseftől és Rehman Józseftől elfogadott, és január 2 án 1857 fizetendő, elveszett váltó, jelentse magát 45 nap alatt, mivel azontul semmit érővé lesz.

A kolozsvármegyei cs. k. törv. szék f. é. febr. 12-röl 1300 sz. a. felhivja azt, a kinél lenne a Lederer Sámueltől Kolozsvárt october 12-röl 1856. 60 ez. ftról és január 2-röl 1857. 100 ez. ftról kiadott, Solyom (tán Somlyai) Lajostól elfogadott, és február 1-sö napján 1857 fizetendő, elveszett váltó, jelentse magát 45 nap alatt, mivel azon tul semmit érővé lesz.

A m. vásárhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. február 10-röl 2629 sz. a. felhivja Lázár Józéfa grófnöt, Potovszki Gergelyt és Csürös Zsigmondot vagy örököseit, ellenök, ügyvéd Fekete Fer. által, a Petrásko Katalinnak tartozó 211 váltó ft. 1100 váltó ft. és 333 vált ft. 25 kr. iránt inditott kereset védelmére. Tárgyalási határnap f. é. március 17-e d. e. 9 órakor. Részire kinevezett ügyvéd Bartha Dániel.

A m. vásárhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. febr. 11-röl sz. a. felhivja m. vásárhelyi nyerges György Andrást, ellene, ügyvéd Morscher által, a Bordán Jánosnak tartozó 300 e. ft iránt ind. tott kereset védelmére. Tárgyalási határnap f. é. március 16-a d. e 9 órakor. Részire kirendelt ügyvéd Kozma Endre.

A m. vásárhelymegyei cs. k. törv. szék f. é. január 28 röl 463 sz. a. felhivja gróf Lázár József örököseit, ellenök, a cs. k. ügyvédség által, a tanodai alapitványnak tartozó 4500 ft. iránt inditott kereset védelmére. Felelet-tételi határidő 60 nap. Részökre kirendelt ügyvéd Gottschling Sámuel.

A m vásárhelymegyei cs. k. törv. szék f. é. január 21 röl 320 sz. a felhivja koronkai gr. Toldalagi Ferenczet, ellene, ügyvéd Grois Ferdinánd által, a gr. Toroczkai Juliánna özv. Zeyk Józsefnének tartozó 7500 e. ft. iránt inditott kereset védelmére. Tárgyalási határnap f. é. április 6-a d. e. 9 órakor. Részire kirendelt ügyvéd Gottschling Sámuel.

A székely-udvarhelymegyei cs. k. törv. szék elnöksége f. é. febr. 12-röl 168 sz. a. pályázatot hirdet az ottani megürült törv. széki segédi állomásra 500 e. ft. évi fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerü kérelmeiket négy hét alatt.

Ausztriai birodalom.

Egy német lap bécsi levelezője szerint Ő Felségeik csak április elején szándékoznának Bécsbe viszszatérni, mire azonnal, néhány heti nyugvás után Magyarországba fognának indulni. Mivel a Császárné ő Felsége reménlendő szülésének időpontjául a nyár derekát mondják, nem tartoznék éppen a lehetetlenségek közé, hogy ez örvendetes esemény, Buda királyi várából, mely igen nagy pompával van földiszitve, hirdettetnék ez alkalommal az összes birodalomnak.

---

kedtek.

— Ugy van Jól emlékezem. Kezdé ismét Róbert rövid szünet után, homlokára illesztve ujját. Ez alkalommal Czilike önnek egy erszénynyel kedveskedett, a melyet maga készitett.

— És a mely halála napján elveszett.

— A kétszáz frankkal együtt, a mely benne volt.

— Ugy látszik, el volt végezve a sorstól, hogy ez a kétszáz frank igy vagy amugy elveszszen.

Jól mondja ön! Czilike másként is elvesztegette volna azt. S még a mellett, ki voltunk téve annak, hogy e veszteséget minden évben kiálljuk. Azóta, Frumence, ez összeg 4200 frankra ment volna.

— 4200 frank! nagy isten, mekkora összeg!

— Mindig mondtam önnek, az aszszonyok befolyása rendesen káros hatásu. Kimeriti, tönkre teszi az embert előbb utóbb.

Hej, pedig Róbert ur éppen nem roszul állott! . . . Az emberiséget küszöbénél hagyta volna inkább éhen halni, mintsem egy silány fillért nyujtson. . .

Rövid szünet után igy szólt Frumence. . . .

— Igazán ő nagyon uralkodott felettünk, ugy tudott velünk bánni mint két gyermekkel, pedig ön apja, s én férje valék. Emlékezik ön, mint megnézett némelykor minket nagy szemeivel? Valami sajátságos szinük volt e szemeknek. Soha se láttam hasonló két szemet: mindig eszembe juttatták a mély vizek zöldes árnyalatát. Igazán szólva, én szerettem őt, Róbert, oly váratlan bekovetkezett halála majd nem őrültté tett. Hatszáz frankot költöttem temetésére!

— Hatszáz frankot! . . . ismétlé Róbert.

— Nagyon sokan kisérték koporsóját, különösen szegény emberek . . . emlékezik ön? Szerették őt . . . szerfelett bőkezü volt.

— Ah! a pimaszok mindig ki szokták csalni a gyönge szivüek fillereit. Alamizsnát adni szerintem anynyit tesz, mint párt fogolni a restséget és minden bünöket.

Az éj bekövetkezett, a boltokban világot gyujtottak s az utczai lámpákban gázlángok gyultak ki. Róbert ur elővette zsebéből kesztyüit, s huzogatni kezdte fölfelé. Midőn az egyikkel készen volt, egyszerre megállapodott, s Frumence karját megérinté:

— Mit mondott ön az imént, hogy önt husz év óta nem köszöntötte senki is meg? Ellenkezőleg, Frumence, önt egyszer mégis megköszöntötte valaki.

— Ugyan ki?

— Az ön kis leánya — Midőn nevelésbe volt adva, egy levelet küldött önnek bokréta s egy pár sajátkezüleg készitett czipő kiséretében.

— Valóban. De ezt többször nem is tette.

— Emlékszem, hogy ön megtiltotta volt azt neki. Talán megbánta ön e tettét?

— Éppen nem, de hogy! Én ugy vélem, megfeleltem atyai kötelességeimnek. Kifizettem költségeit, s férjhezmenetelére beleegyezésemet adtam.

Frumence ur az atya kötelességeit nemes értelemben gondolta venni. Egy atya se fizette gyermekének élelmi és növelési díját több pontossággal. Soha egy nappal se késett el. — Egy atya se akadályozá oly kevéssé leánya férjhez menetelét. — Igaz, hogy nem sokat törődött azzal, miképleánya a dajka kebeléről egyenesen a növelő intézetbe adatott, s innen közvetlenül egy férj karjaiba; meg se ölelte egyszer se. Az isigaz, hogy legkevésbbé se volt kiváncsi ismerni azon férfiut, a kire leánya sorsát bizta. De mit tartozik ez a dologra? A dajkának és a növelőnének soha egy fillérnyi követelése se maradt fizetetlen! Ez volt szerinte a fő dolog! Ebből állott nála az atyai gyöngédség ideálja.

Jogosan vélt tehat dicsekedni Frumence ur azzal, hogy atyai kötelességeit lelkiesmeretesen teljesitette. Róbert ur egy szót se mondott ő nem volt roszabb nagyatya. Felhuzta tehát kesztyüit.

E perczben egy kis leányka hangja hallatszott:

— Mama, ehetném.

Róbert és Frumence arra fordultak, s a pad másik végén egy nőt pillantottak meg. E nő térdein nyugtatva s kebelére szoritva egy leánykát tartott ölében a kinek arczocskája alig kivehető volt az anya válla miatt.

Mindez legkevésbbé se érdeklé a mi két fösvényünket. Az egyik pálczájára támasztotta állát, a másik fölhuzta második kesztyüjét. — Ekkor arra jött egy körülbelül tizenkét éves gyerkőcz. Gyufát árult.

— Ni ni! mond Róbert; ugyan jó, hogy ez a kölyök ide vetődik, különben elfelejtettem volna, hogy gyufánk elfogyott. A multkor barátom uram vett; most rajtam a sor. — Saks kereskedőhez fordult: Lássuk gyufáidat! A csomók meglehetős kicsinyek. Legalább jók-e?

— Igen, uram.

— Vigyázz, mert ha nem lesznek jók, a legelső alkalommal, hogy előtalállak, megtépem a füledet, mondá Róbert ur egy csomagot kiválasztva. —Most már az ára kell, ugy e?

S mellénye zsebéhez nyult erszénye után.

E perczben a kis leány hangja ismét hallató lön.

— Oh, mama mint ehetném! végy nekem kenyeret.

Ekkor már leszállott volt anyja öléből, kinek térdéhez támaszkodva a földön állott. A szegény aszszony gyermekéhez hajolt, s nehány szót sugott fülébe. Feje reszketett, mintha zokogását erőködött volna elfojtani. — Ha Róbert ur, a ki hozzá közelebb volt, figyelt volna, tán hallhatja vala az anya mint sohajtá:

— Ah, kedves kicsinkém, nincs egy fillérem, hogy kenyeret vegyek.

De Róbert ur nagy munkában volt. Pénzét kereste zsebében, melyből több sout vett ki, s azokat hoszszasan válogatta, mintha azt kereste volna, hogy melyik ér kevesebbet. A suhancz megkapván pénzét, távozott.

A pad, s a rajta ülők körül egyszerre világosság terjedtszét. A lámpagyujtó éppen meggyujtá a közelebbi lámpát. A tündöklő gázláng megcsillámollatá a pénzdarabokat, a melyeket a fösvény markában tartott. A kis leányka megpillantotta a soukat; éhes volt. E soukban ő kenyeret látott, s nem ismerte a társadalom törvényeit, gyermetegül ugy vélekedett, hogy a kiknek van mit enni, abból természetesen a szükölködőnek is tartoznak adni. Tehát a szegény gyermek egyenesen Róbert urhoz futott, s kedves, kis, reszkető hangján kérte:

— Uram, kérek szépen egy sout, hogy egyem egy kis kenyeret.

— Mi az? Egy koldus! mormogá Frumance előtolva fejét.

— Vannak, a kik arra szoktatják gyermekeiket, hogy estenként kolduljanak, jegyzé meg Róbert, pénzét erszényébe visszasa akarva cserészteni. De egy darab vastagabb levén, mint a többi, kiszúszott és a földre esett. Ez egy jó öreg két sou értékü pénz volt, a mely egyik felén XVI Lajos arczképét, a másikon a szabadság koszoruzott jelképét hordja magán. Leesett és ép a a gyermek lábához karikázott. Ez azt vélve, hogy neki adták, mohón felkapta.

(Folytatjul.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Az „Öst. Corr."-nek irják Milánóból febr. 16-ról: Tegnap délben tartatott a Corson egyike azon kedvencz sétakocsizásoknak, melyeknek a jelen évszakban alkalmunk volt tanui lenni. Három és négy óra közt elláthatlan kocsisor húzódott a székesegyház-tértől kezdve végeig ama nagy s igen szép sétánynak, mely balra fekszik a porta orientalétől s Milanó nyári corsóját képezi. Ő cs. k. Ap. Felsége sétalovaglást tön, két udvari kocsiban Ő Felsége a Császárné, és Zsófia főhgnő ő cs. fönsége ültek. Ezután udvari ebéd volt ötven teritékre.

Külföld.

Anglia. Az angol lapok közlik a nápolyi ügyre vonatkozó sürgönyöket és jegyzékeket, melyek száma 47 re megy, keletök pedig 1856 máj. 19-től nov. 15-ig terjed. Ezekből az tünik ki, hogy a franczia követ Brenier, az angol képviselővel egyértelmü, habár nem együttes, nyilatkozatokat adott. Egy emlékirat is van mellettök, melyet sir W. Temple angol képviselőnek a politikai foglyok barátai nyujtottak át, és a melyben az utóbbiak szörnyü szenvedései vannak rajzolva. Ezen okmányokat a kormány a parlament elé terjesztette.

A „Times" ezen okmányok alkalmából éles czikket hoz Nápoly ellen. Tagadja, hogy az angol és franczia követek elhivatása eredmény nélkül maradt volna. Hiszen a politikai foglyoknak Dél-Amerikába deportálását—e mákszemnyi jelét a király engedekenységének — az érintett eljárás szülte. Egyébiránt megvallja, hogy Angliának előbb czélja volt tovább is menni, mint utóbb, Ausztriához közeledése folytán, lehetséges lön.

A felsőház febr. 16-ki ülésében Clarendon lord kijelenté, miképp Párisból igen kielégitő közléseket kapott a Perziával viszály megoldása iránti alkudozás folyamáról. Következőleg Albemarle lordot arra szólitá föl, hogy mondjon le az általa eléterjesztetni szándéklott inditványról, s hogy ne veszélyeztesse a kiegyenlités sikerét. Ezen kérelem minden nehézség nélkül teljesittetett.

— A „Morning Post" febr. 17-kén azon fontos hirt közli, hogy Sándor császár közelebbi április hóban Párisba menend.

Az angol alsóház febr. 17-ki ülésében Palmerston kijelenté, hogy a nápolyi ügyre vonatkozólag csak azon okiratok terjesztettek elő, melyek a diplomatiai viszonyok félbeszakasztására vonatkoznak, s vonakodott kijelenteni, hogy miképp s minő föltételek alatt szándékozik a kormány ujra folvenni a Nápolylyal viszonyokat. Továbbá valótlannak nyilvánitá azon hirt, mintha Seymour admiral Kantonban izzó golyókat használt volna; az admirál a factoriák felgyujtatásakor csupán azért vettetett néhány golyot, — de nem izzókat — a chinaiak közé, hogy azokat eltávolitsa a meggyuladt hajóktól. — A felsőházban Derby gróf kijelenté, miképp 24 én azt inditványozandja, hogy a ház sajnálatát fejezze ki a Chinával megkezdett ellenségeskedések fölött s jelentse ki, miképp a körülmények nem igazolták a Kantonban tett intézkedéseket.

Az alsóház febr. 19-ki ülésében Palmerston megjegyzi, miképp a sundavám ügye még nincs elintézve. A kormány a „grófságok választási jogának 10 £ contra megállap tása" iránti inditványa ellenzés és csak 13 szótöbbséggel győzött. E csekély többség közel diadalát jósolja a szabadelvüeknek.

Franczia ország. A „Pays" szerint a teheráni udvar e következő uj előterjesztéseket tette: Persia Karrak szigetét szabad kikötőnek nyilvánitja, mely minden nemzet lobogóinak nyitva áll; azon szükségletek fedezésére, melyek Angolországra nézve az Eufrátpálya épitése által keletkeznek, számára Karrak szigeten és kikötőben nagy földdarabok engedtetnek át a végre, hogy ott egy nagy kereskedelmi intézet s tengerészeti rakoda állittassék. Az angolok erre azonnal kiüritendik Abusirt, a persák pedig Heraatot s ennek területét, mely mint sajátos állam fog ezentul fennállani.

— Granier de Cassagnac a „Constitutionnel" főszerkesztőjc a különböző nemzetiségü londoni menekülteknek igen heves czikket szentel. Alkalmat szolgáltat nekt crre Worcell lengyel gyászmenete, kinek mint mondja, gyilkosok adták meg az utolsó tiszteletet. „A francziák a vörös zászló, a vérzászlója mögött lépdeltek. E zászlót Cornet, a juniusi elitélt vitte, öt Doron követte, ki a császár elleni merénylete miatt halálra lön itélve. Az olaszok háromszinü lobogóik után mentek. A lobogót Domenico Lama vitte, a Párisban kivégeztetett Pianori orgyilkos hálótársa; a lobogón fekete gyász fátyol lengett, melyet Clerici, a pármai herczeg gyilkosa tüzött reá. Utánok 18 transportált egyén következett, kik a cayennei fegyintézetből megszöktek. A menetben ott voltak Mazzini és Ledru Rollin; ez utóbbi, Worcell sirjánál beszédet tartott, méltót a hallgatóságra. A világ soha se látott ily látványt, ily szentségtelenitést. Cassagnac erélyes rendszabályokat kiván életbeléptetni a londoni gyilkosbanda ellen.

A franczia törvényhozó testület febr. 17-én tartá első ülését. Schneider tbnok Morny gróf helyett az elnöki széket elfoglalván, rövid beszédet tartott, mit a kamra nagy tetszéssel fogadott. Erre az utóbbi elé több törvényjavaslatok terjesztettek, melyek nagy részint helyi érdekekre vonatkoznak, azon javaslat kivételével, mely Pelissier tábornagy s ennek fiörökösei számára elsőszülöttiségi sor szerint, 100,000 franknyi dotatiot biztosit.

Feruk-khán kormánya nevében Angolországtól 300,000 ft. sterl. összeget követel egy oly, már több mint 30 év előtt kötött szerződés értelmében, melynélfogva Angolország arra kötelezi magát, hogy az Afghanisztán határáni rend fentartásáért, Persiának, bármely európai hatalmasággali háboruja esetében 100,000 font sterlingnyi évi összeget fizetend ama háboru egész ideje alatt. Már pedig azóta Persia egy 3 évig tartott háborut folytatott Oroszország ellen. Azonban ezen közbejött esemény hihetőleg nem sokáig késleltetendi a két ország közti jo viszonyok helyreállását. Eközben Feruk-khánnak Londonba utazása nehány nappal elhalasztatott.

— A „Pays"-nak egy a chinai vizekről dec. 25-ről kelt levele megczáfolja azon közlést, mintha Seymour admirálhoz chinai biztosok küldettek volna békealkudozások végett. A chinai udvar nem tett egyebet annál, hogy a kantoni alkirályt elmozditá azért, mivel a várost roszul védte az angolok ellen.

— A „Monïteur" jelenti, mikép a császár 329 katonai elitéltnek megkegyelmezett, s 173-nak büntetését megváltoztatá.

Olaszország. A legatiok kiürítése nem egyhamar történhet k meg az olasz nép rosz hangulata m att, mely kivált Bolognában a legmagasb fokra hágott mint a „K. Ztg."-nak irják. „A bolognai érzsek Viale Prela bibornok kocsiját nemrég egy bőszült tömeg megrohanván, azt minden kézbe kapható tágygyal hajigálni kezdte anynyira, hogy csak egynéhány t sztes, hü érzületu egyén közbejötte volt képes magát a bibornok személyét is a vakmerő kezek bántalmazása ellen megoltalmazni. A bibornok jellemében n nincs semmi k hivó, boszantó, s ő tőle bizonyosan nem származhatik semmi olyas, mi csak távolról is okot adhatna az ily kihágásokra A bibornok alig volt képes menekülni a nép dühe elől, s a rajta elkövetett méltatlan bánás következtében még most is gyengélked k."

Egy más tudós tás szerint a népet a bibornok rendszabályokra hozták ily gonosz hangulatba, oly dolgokra is kiterjedvén s igora, melyek a családi élet szük körét nem lépik át. Igy például péntek s vasárnap a magánházakbani táncz és szinművek játszása is el van t ltva. s örszemmel kisérik, ha egyes családok pontosan megtartják-e a böjtöt sat. E mellett nő az orgyilkosok száma, k.knek vakmerősége anynyira megy, hogy még a megszálló sereg katonáit is meg mer részl k támadni, s igy vonják magokra a haditörvényszékek szigorát.

— Nápolyból jövő levelek mind bizonyitják, hogy e pillanatban a két Sicilia fővárosában nagy izgatottság uralkodik Anglia ellen,—hogy a nyugoti hatalmak ellen irányzott nyomtatványokat terjesztenek, s végre, hogy a király inkább el van tökélve mint valaha, politikai rendszerén semmit sem változtatni.

— A lapok egy mazzinistai kiáltványt tesznek közzé, mely Nápolyban a szárazi és tengeri csapatokhoz van intézve, felszólitván azokat Milano követésére. Ezen iratot olvasva, nem tudja az ember, kit kelljen inkább kárhoztatni, mélységes romlottságát-e azoknak, kik azt összeszerczelték, vagy azok eszelösségét, kik elterjesztették. Nem lehet annak egyébb eredménye, mint hogy erélyes roszalását költse fel minden becsületes embernek s elfojtsa a nápolyi király szivében az amnestia gondolatát, a melynek elnapolása a királyságra nézve a legsulyosb következményeket szülheti. S tán inkább is e czélt akarják elérni ily férczelékkel, mint ujabb gonosztett megkisértését. A proclamatio igy hangzik:

„A nápolyi flotta és hadsereghez! Testvérek! Soraitokból került ki ama derék harczos, ki magát Olaszország nevében feláldozta, hogy a hazát megmentse. Ezzel megmutattátok, hogy a zsarnokság nem támaszkodhat k szuronyaitokra. A haza köszönetet mond nektek ezért. Mucius Scaevola, midőn Porsennára rohant, nem volt nagyobb mint Agesilao Milano. A siker mindeniknél hányzott. De Porsenna nemesszivü volt és Ferdinánd közönséges lélek Porsenna Scaevolát életével ajándékozá meg, mig Ferdinánd Milanót vérpadra küldte ő ritkitja soraikat s az országot uj gyászba boritja. A hálás történelem kétségbe helyezi, melyik volt a kettő közöl nagyobb, Porsenna vagy Scaevola; de a fölött megegyez, hogy Ferdinánd zsarnok."

„Katonák! Róma harczosai legyőzhetlenek valának, mihelyt fel tudták magokat a hazáért áldozni; kövessétek példájokat."

„Katonák! Milanó roppant örökséget hagyott rátok; fogjátok azt föl. Hozzátok egy áldozatot árnyékának; s egy csapással mentsétek meg az országot ily nagy zsarnokságtól." „Olaszország legkedvesebb fiainak nevezend benneteket, s tetteiteket az egész világ megbámulandja. A két Sicilia olaszai."

— A nápolyi kormánynak az argentini köztársasággal kötött szerződése, az utóbbinak földjén egy nápolyi gyarmat alapitása végett, nem igen kecsegtet gyakorlati alkalmazással. Cs k 4 vagy öt fogoly nyilatkozott készneк az ajánlott áttelep tést a kormány által kitüzött föltételek mellett elfogadni.

Ujposta.

A persa-angol ügyet illetőleg e pillanatban sok egymásnak ellentmondó Versio kering Igy némelyek szerint e nagy napi kérdés még inkább bonyolodik, mint legkevésbbé is közelednek a megoldás felé. Sőt a „Morning Post" egyik párisi levelezésében azt állitja, hogy Feruk-khán már Londonba szándéklott utjával is fel hagyott volna. Egy más párisi levél az „A. A. Ztg"ban azt tartja hogy a persa követ kénytelen leend Londonba utazhatása előtt még uj utasitásokat várni be Teheránból, mi a béke létrejövését természetesen nehány hónapig elhalasztaná. Ez uj nehézség okozta volna azt is, hogy a franczia császár febr. 16 án elmondott trónbeszédében meröben hallgatott a porosz angol kérdés és azon közbenjáról szerepről, a melyet abban Franczia ország többé kevésbbé játszik.

Másrészről a „Patrie" febr. 19 én a leghatározottabb szavakkal erősiti mikép a nehézségek mind elsimitvák sa a kieyyezkedés feltételeit rövid időn ismerni fogjuk.

A helyzet földeritésére nem sokat tesz a Stambulban megjelenő két franczia hirlap Mig a „Presse d' Orient" oly szinben mutatja föl a persa fővárost és tartományokat mint a melyek özönnel bocsátják az önkénteseket a háboru szinhelyeire; a „Journal de Constantinnople" ellenkezőleg állitja, hogy Sah kormánya által kikiáltott szent háborut a muzulmán papság teljességgel nem pártolja,—hogy lázadás ütött ki a persiai Kardistanban s a számüzött herczegek Bagdádban vagy a határszéleken készülöben vannak betorni a persa birodalomba, hol számos összeköttetéseik vannak. Másfelől a persa uralkodó, két ángol hadsereg által szoritva, roszországot hivta fel támogatásul. Banatinszky herczeg készen áll az első jeladásra bémenni Persiába. Ha e jeladás megtörténnék, a Párisban kötendett békeegyezmény szétszaggattatnék Ásiában, s attól lehetne félni, hogy az egymással versenyző nemzetek közti ezen nagy viadal nem maradna többé e földrész határai közt.

— Az angol alsóház febr. 19-ki ülésében Layard azt kérdvén, ha vajjon igaz-e, hogy mult jan. 5-én Oroszország s Persia közt oly szerződés iratott alá, melynélfogva cz utóbbi hatalmasság Oroszország számára biztositna egy nagy terület-részt Palmerston l. kijelenté, miképp a kormánynak nincs tudomása ily nemü szerződésről. — Az angol kormányfönök azonban hihetőleg csak hivatalos tudomást értett, mert épp most jönek pontosabb tudósitások amaz orosz „szerzeményről," mely Bajazid és Nahicsevan közt azon rendelten háromszöget, az ugynevezett Mak u n területet képezi, mely keletre az Araranttol, nyugottra az Araxestől és délre a Maha Csaitól egész annak az Araxesbe szakadásáig terjed. Az e terület átengedésére vonatkozó orosz-persa szerződés 1857 jan. 18-án lön Teheránban kicserélve.

— China elleni háborujával az angol nagy fába végta bele a fejszéjét, s emberkedik is ám a hatalmas favágó; mert febr. 19-én az angol kormány arról értesült volna, hogy a britt hajóhad Kantont egészen összerombolta. E szörnyü leczkeadatra az angol admirált a mandarinok kényszeritették rá, kik általános népfölkelést hirdettek a „vörös sertéjü barbárok" ellen.

— A nápolyi és neufchateli kemény dióknak megtörésével még mind fárasztják fogaikat a nagy és kis hatalmasságok. A dunai fejedelemségek szervezése pedig igen kedves koncz, a melyet főképp a franczia journalisták nagy mérgesen rágnak. — Az orosz is előállott egy emlékiratával ez ügyben, s azt állitja, hogy ő a két tartomány egyesitését sok idő óta ohajtja. Ezt az ő szakállára csak el kell hinnünk. Ugy van: ő mindig ohajtotta azon tartományoknak magával egyesitését — egész az elnyelésig.

Unio csak unnijó. Régi rosz szójáték bizez, de legalább nem oly nyaktörő, mint a milyenért egy embert csipének nyakona párisi Sz. Antal külvárosban. Az illető egy kocsmában sörivott, egy Napoleon keresztnevü embert s kinek ezért „l' Empereur" gúnynevet adtak. „Ce n'est pas toi" — mondá az első álcsászárnak, — c'est l' aurte que je voudrais voire dans biere. (Bière: sör: biére: szentmihály-lova). — A rosz élczelő.

Nyilt posta.

— A „hazatértek" czimü elbeszélés nem közölhető. A kivitel igen pongyola, s igen nélkülözi azon költöi emelkedettséget, mely szükséges arra, hogy ne csak száraz eseményeket adjunk elo, hanem alakokat, jellemeket, lelekállapotokat is fessünk Jó lesz e tárgyat ujból kidolgozni.

— Erzsébeth fiának, Pesten. — Ugy hiszszük, kapta ön H. S. levelét?

— S. F. urnak, Pesten — Detto.

— Sz.. ky ur költeményét nem közölhetjük. „Az idők és körülmények nem engedik."

— Dr. Ötvös Ágoston urnak. — Igen sajnáljuk; de a „római régisé." mag arázatot nem adhatjuk, miután nincs fametszönk.

— Rafaela Nagyság mind hallgat!?

— Széplaky ur közleményét nem közölhetjük.

— Sylviának. Nagyság mind hallgat?

Hibaigazitás. Mult számunkbaa az erd. muz. egyl. ajánlatok iránti közlemény végén Ugyázi hely. Ungvári; a „kolozsvári napló" 34-dik sorában rend fölött helyett: nem fölött; a szinházi rovat utolsó előtti sorában pedig egyen h. elegen olvasandó; a „Külföld"-ben második hasáb 15 sor. tartalma helyett tartama; 66-dik sor erősit felülrendezzük helyett erőit belül rendezzük; 3-dik hasáb 8-dik sor: britszek h. brittek; 4-dik hasáb 25 sor: rendszabály h. rendszabályok; 28-ik sor: papirkra kivitendő adóval h. papirokra kivetendő adóval; 56-dik s. minndez h. minden.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(106) (1—3)

285 1857.

KÖZGYÜLÉSRE FELHIVÁS.

Alólirtt társulat igazgatósága teljes tisztelettel adja köztudomásul, miszerint az **erdélyi kölcsönös jég- s tüz kármentő társulat** f. évi mart. 15-én reggeli 10 órakor Kolozsváratt saját szállásán (belső közép utcza, 457 sz. emelet) **..évi közgyülését** tartandja mely alkalommal a mult évi munkálatok eredményének kimutatása, s a társulat érdekeire vonatkozó inditványok kerülvén szőnyegre, a t. cz. társulati tagok s ügyvivőink minél számosabban megjelenni tisztelettel fölhivatnak. —

Kolozsváratt, febr 26-án, 1857.

Az erdélyi jég- s tüzkármentö kölcsönös társulat igazgatósága.

Nem hivatalos.

(105) (1—1)

VODRAHSKA CELESZTIV.

Második nagy környékképei kiállitása.

PANORAMA

A nagy piaczon az ehez készült deszka-sátorban csak most érkezett, legújabb képekkel, melyek többnyire mind érdekesek.

A MOSKAUI KORONAZÁSI ÜNNEPÉLYEK

Párisi természetes rajz után levéve és festve, Niesen Adolf nevezetes festő által készitve.

A részletekről értesitést ád a hirdetmény, E tárlat csak 14 napig lesz átható.

(98) (1—3)

Lentnerische - Hühneraugen - Pflaesterchen

empfiehlt 3 St. a 12 kr. im Duzend sammt Anweisung a 42 kr. C. M.

Joh Wendler und Erben in Klausenburg.

(107) (1—3)

Egy igen jól ellátott utazó szekér három felig használt vastengelylyel, — három ló hámostul és 3 boglya széna, — ó borok bordó számra eladók. Értekezhetni hid-utczában 313 szám használ Sallai István „tevéhez" czimzett füszer-kereskedésében, ki is finom czukor, kávé és mindennemü füszereit a legillendőbb áron ajánlja.

(99) (1—3)

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget figyelmeztetni, hogy mint mag-kereskedő Mayr Károly urnak erdélyi bizományosánál, nálam idei hozatalból szembetünő olcsó áron kapható minden nemü vetemény-, valamint többféle virág-mag a legfrisebb és legbiztosabb minőségben, igy luczerna lóhere és burgundi répa, melyeknek jóságáról kezességet vállalok; e mellett elfogadok Mayr Károly ur kiterjedett árjegyzékében megnevezett magvakra megrendeléseket, legyen az bármely csekély, vagy nagy menynyiségben, melyet a tisztelt megrendelő a pesti árjegyzékben kitett árban, a fuvarbér hozzá—számitása mellett. kaphatja Nagy magraktáromat különös figyelmökbe ajánlom a vidéki kereskedő uraknak, kik külön kedvezményben részesülnek. Megrendeléseiket minél hamarább beküldeni sziveskedjenek. Árjegyzékkel ingyen szolgálok

Tauffer Ferencz,
füszerkereskedő.

(100) (1—8)

Tisztelt Uram!

Neu-Strelitz $^{23}/_{10}$ 1854. Szivesen kérem, küldjön nekem postai uton tizenkét üveget az ön **Anatherin-Szájvizéből**, melyet négy év óta a legjobb sikerrel használok.

Tisztelettel maradtam

elkötelezettje

V. der Lühe Rudolf m. k.

Meckl.-Strel, nagyherczegi kamarás és cs. k. kapitány.

Bizományosok: Wolff J. gyógyszerész. Szebenben: Zöhrer Ferencz. J. Brassóban: Kim Klockner és Hoffmann J. Szászvároson: Leonhárd F. J. M. Vásárhelyt: Fogarasi D. Medgyes: Oerendi F. J. Segesvártt: Misselbacher B. J. Károlyfejérvártt: Megay F. Beszterczén: Dietrich és Fleischer K. Vásárhelyen: Kléber gyógyszerész. Erzsébetvároson: Schmidt F. Thordán: Wolff G. gyógyszerész. Balázsfalván: Kovrig Tivadar.

(85) (4—4)

Szerencsém levén több vidéki helyeken, ugy szintén városunkban is a szép-irásban kivánatos előmenettel tanitani; bátorkodom a t. cz. községnek és cs. k katonai tisztségnek jelenteni, hogy üres óráimban lakásomon (cath. Lyceum. 29 sz. a.) vagy házakban is tanulókat felvenni kész vagyok. Kolozsvártt, február 3-án, 1857.

Braun Fülöp,
szépiró.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdá jában.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.